

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3376/2022. (VII. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 3.Beüf.10.297/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján a Fővárosi Ítéltábla 3.Beüf.10.297/2019/5. számú végzése ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt és kérte annak, valamint az azt megelőző eljárásban hozott Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpi.136/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény I. cikkét, II. cikkét, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] Az ügy előzménye, hogy az indítványozó feljelentést tett 2013. január 7-én fia ellen. Miután a Szentendrei Rendőrkapitányság a nyomozást megszüntette, az indítványozó panasszal élt, amelyet a Szentendrei Járási Ügyészség elutasított. 2014. november 18-án az indítványozó pótmagánvádat nyújtott be lánya és fia ellen (súlyos testi sértés, illetve könnyű testi sértés miatt). Az ügyben eljáró Dabasi Járásbíróság a 6.B.117/2015/2. számú végzésével a vádindítványt elutasította.
- [3] Az indítványozó 2015. május 26-án magánvádas eljárást indított fiával szemben. Az ügyben eljáró Váci Járásbíróság 6.B.68/2016/14. számú ítéletével a vádlottat felmentette a testi sértés vádja alól. A bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 4. § (2) bekezdésére hivatkozva hangsúlyozta, hogy a nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. Megállapította, hogy a vádlottat terhelő egyetlen bizonyíték a magánvádló vallomása, amely azonban kétséget kizáró bizonyítékként egyrészt azért, mert mind a magánvádló, mind a vádlott vallomása mindvégig következetes volt, másrészt a magánvádló és a terhelt közötti viszony jellegére tekintettel („befolyásolt mivolta okán”). Ebben az összefüggésben utalt a bíróság a magánvádló szavahihetőségét illetően beszerzett bizonyítékokra, valamint a magánvádló tárgyalási viselkedésére is, mint amelyek alapján a magánvádló vallomása, mint kizárólagos bizonyíték alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a vád szerinti bűncselekményt a vádlott elkövette.
- [4] Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő egyrészt eljárási szabálysértésre, másrészt arra hivatkozással, hogy az ítélet megalapozatlan. A fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék 3.Bf.649/2017/13. számú végzésével a Váci Járásbíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó ezt követően perújítási indítványt terjesztett elő, ebben új bizonyíték figyelembevételét kezdeményezte szavahihetősége alátámasztására. Az új bizonyíték egy 2018. november 23. keltezésű, neurológus pszichiáter szakorvosnak az indítványozóra vonatkozóan készített pszichiátriai szakvéleménye volt. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy az alapeljárásban a bíróság „az értékelési folyamatból kiszakította és rendeltetésétől eltérően – okiratként – értékelte” a Bűnügyi Szakértő- és Kutató Intézet 2011. szeptember 6-án kelt igazságügyi pszichológiai szakvéleményét. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság erre tekintettel nem fogadta el az indítványozó vallomását hitelesként. A perújítási kérdésében eljáró Budapest Környéki Törvényszék 2.Bpi.136/2019/4. számú végzése elutasította az indítványt. Hivatkozott a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 637. §-ára és a 783. § (1) bekezdésére és arra, hogy perújításnak csak akkor van helye, ha a Be. 637. §-a szerinti konjunktív feltételeknek megfelelő bizonyítékot hoznak fel. A bíróság álláspontja szerint a perújítási kérelem jelen ügyben az eljárásban már felmerült bizonyítékok értékelésének kritikáját tartalmazza, a perújításhoz csatolt irat pedig nem tartalmaz semmilyen tény, adatot a vád tárgyává tett cselekmény elkövetésére, annak körülményeire vagy eredményére vonatkozóan, azáltal a már ismert és értékelt bizonyíték, saját vallomásának újraértékelését kívánja elérni, ami nem lehet perújítás alapja.

- [6] Az indítványozó fellebbezéssel élt a végzéssel szemben. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla 3.Beüf.10.297/2019/5. számú végzésével helybenhagyta a perújítási indítványt elutasító végzést.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Ebben egyrészt kifejtette, hogy mivel a jogerőst végzést 2019. május 28-án vette át, az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitvaálló határidő július 27-én járt le, ami azonban szabadnapra esett, ezért az indítvány benyújtására törvényesen 2019. július 29-én került sor.
- [8] Az indítványozó a támadott döntést alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdésére; II. cikkére (emberi méltósághoz való jog); és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére figyelemmel kérte megállapítani.
- [9] Az emberi méltósághoz való jog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy egy korábban készült szakértői vélemény alapján még egy bírósági döntés sem állapíthatja meg róla, hogy „szavahihetetlen személynek minősül”.
- [10] A tisztességes eljáráshoz való jog azért sérült az indítványozó szerint, mert a perújítást az eljáró bíróságok nem engedték, holott álláspontja szerint a csatolt bizonyíték alkalmas volt a perújítás elrendelésére. Álláspontja szerint az általa előterjesztett bizonyíték új bizonyíték volt az indítványozó szavahihetőségét illetően. Ezzel összefüggésben nem érvényesült a fegyveregyenlőség elve, mivel a vádlott által csatolt öt ével korábbi szakértői véleményt vett figyelembe a bíróság. Sérült a törvényes bíróhoz való joga is, mivel a perújítás megengedhetősége kérdésében az indítványozó szerint egyesbíróknak kellett volna eljárnia a Budapest Környéki Törvényszék eljárásában.
- [11] A jogorvoslathoz való jog sérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy a hatékony jogorvoslatot nem szolgálja, ha az alapügyben felvett bizonyítási eszköz helyett egy másik, hasonló jellegű bizonyítási eszköz igénybevétele nem engedi meg a bíróság „helytelenül megállapított tények megállapítása mellőzése érdekében”. Az indítvány ebben a körben hivatkozott a 3174/2014. (VI. 18.) AB határozatra. Utalt arra, hogy a perújítás rendkívüli jogorvoslat, azonban a „hiányos vagy valótlan tények esetében a jogerős ítélet ténybeli hibáit – a büntető perben el nem bíralt bizonyítási eszköz, vagy abból származtatott új tények kiegészítésével a hibát a bíróság orvosolja”. Ebből a szempontból álláspontja szerint sérült a hatékony jogorvoslathoz való joga.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát kiegészítette. A főtktár felhívására csatolta a meghatalmazást, ami a perújítási eljárásban hozott bírósági döntések elleni alkotmányjogi panaszra is kiterjed. Tartalmilag az indítvány továbbra is az Alaptörvény II. cikkére és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére tekintettel kérte az támadott bírósági döntések megsemmisítését. Ezzel összefüggésben az eredeti indítványhoz képest további alkotmánybírósági döntésekre hivatkozott.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az érdemi elbírálással szemben támasztott követelményeknek. Az indítvány az Abtv. 27. §-a alapján kérte az alkotmányossági vizsgálat lefolytatását.
- [14] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az érdemi vizsgálat törvényi feltételeinek.
- [15] Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott Fővárosi Ítéltábla 3.Beüf.10.297/2019/5. számú végzését az indítványozó jogi képviselője 2019. május 28-án vette kézhez. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó jogi képviselője 2019. július 29-én küldte meg az elsőfokú bíróságra. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül adta postára.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében, valamint megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, megjelölte az Alaptörvény sérlőni vélt rendelkezéseit, valamint kifejezett kérelmet az indítvánnyal támadott döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) és c) pontja].
- [17] Az indítvány több alaptörvényi rendelkezés sérelmére hivatkozott: az Alaptörvény II. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítvány határozottságának követelményei körében vizsgálja az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételt, amely szerint az indítvány akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott szabályaival.

- [19] Az Alaptörvény II. cikkére alapított kérelem esetében nem teljesül az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltétel. Az indítvány nem tartalmaz érvelés arra nézve, hogy az emberi méltósághoz való jogot mennyiben sérti a támadott bírósági döntés. Érvelésének lényege ugyanis az, hogy az alapeljárásban – és nem a támadott döntésben – a „magánvádlót lejárató” szakértői véleményt vett figyelembe a bíróság bizonyítékként. Az indítvány nem tartalmaz értékelhető érvelést arra nézve, hogy a támadott bírósági döntés maga mennyiben és milyen összefüggésben sérti az Alaptörvény II. cikkét.
- [20] Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította, hogy az indítvány egyáltalán nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével. Kizárólag arra hivatkozott, hogy a bíróság a perújítás konjunktív törvényi feltételei alkalmazásával nem engedte az indítványozó által előterjesztett bizonyítási eszköz alapján a perújítást. Az Alkotmánybíróság rámutat: a perújítás kezdeményezése törvényi feltételekhez kötött, azok ignorálása nem vezethető le a jogorvoslathoz való jogból. „Az a körülmény, hogy a másodfokú eljárásban bármelyik félre kedvezőtlenebb döntés születhet az elsőfokú bíróság döntéséhez képest amiatt, hogy a másodfokú bíróság másként értékeli a bizonyítékokat, mint az elsőfokú bíróság, nem jelenti a jogorvoslathoz aló jog sérelmét. A jogorvoslathoz való jog nem azt jelenti, hogy mindaddig, amíg valamelyik fél elégedetlen a döntéssel, joga lenne azt magasabb bírói fórum előtt vitatni” {3145/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [21] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán megállapította, hogy az indítvány értékelhető indokolást nem tartalmaz. Az ezzel összefüggésben előadott érveinek egy része nem a támadott bírósági döntésre vonatkozik, hanem valamelyik, az eljárás korábbi szakaszában hozott döntésre (pl. hogy egyes bírónak kellett volna-e eljárnia a perújítás megengedhetősége kérdésében elsőfokon, az Alkotmánybíróság itt utal a Be. 643. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre, amelyen a perújítás megengedhetőségének tanácsulésen való elbírálása alapul, amelyre egyébként a bíróság döntése is hivatkozott), ezek tekintetében az indítvány elkésett.
- [22] Az indítvány más elemeiben azt kifogásolja, hogy a bíróság milyen bizonyítékokat milyen összefüggésben hogyan értékelt: vagyis a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozó jogértelmezést és a bizonyítékok értékelését vitatta. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ítélező bíróság jogértelmezési szabadságához tartozik, és ezért nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3052/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [11]}. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány ezen eleme a támadott döntések felülbírálatára irányult, s lényegében olyan, a bíróság jogértelmezési szabadságához tartozó kérdéseket vitat, melyek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel {3236/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [19]; 3286/2022. (VI. 10.) AB végzés [20]}.
- [23] Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elemek a kifejtettek alapján nem tesznek eleget az Abtv. 29. §-ában foglalt követelménynek.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 27. §-ában, 29. §-ban, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdésének megfelelően, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. július 12.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1323/2019.

